

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовано комисију:		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. Др Миљана Зековић	редовни професор	Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија 25.02.2023.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду		Председник
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. Др Соња Пејић	ванредни професор	Социологија 01.05.2023.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. Александру Вуја	ванредни професор	Архитектонско пројектовање и савремена архитектура; 01.09.2019.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Архитектонски факултет, Универзитет у Београду		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4. Др Драгана Константиновић	ванредни професор	Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија 01.08.2019.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду		ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5. Др Игор Пешко	ванредни професор	Технологија и организација грађења и менаџмент 13.02.2019.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду		ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији

<p>II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ</p>
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Слободан Александар Јовић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 13.05.1985. Нови Сад, Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Факултет техничких наука, Нови Сад, Интегрисане основне и дипломске академске - мастер студије на студијском програму Архитектура, Мастер инжењер архитектуре</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2015. године, Архитектура</p>
<p>III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p>
<p>ФУНКЦИЈЕ ПРОСТОРА МОДЕРНИЗМА У ТРАНСФОРМАЦИЈИ САВРЕМЕНОГ ГРАДА</p>
<p>IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p>
<p>Основну структуру докторске дисертације кандидата Слободана Јовића под насловом <i>Функције простора модернизма у трансформацији савременог града</i> чине две целине од којих је у првој представљено теоријско истраживање, док је друга целина конципирана као студије случаја три модернистичка простора, на којима је могуће анализирати модернизацијски процес урбане матрице Новог Сада. Ове две целине обједињене су закључком, а претходи им прописана општа документација. Закључна разматрања кандидата у техничком делу прати попис литературе и попис и порекло илустрација и графикана приказаних у раду. Рад се завршава биографијом кандидата и обрасцем „План третмана података“.</p> <p>Уводни део чини укупно 19 страна Теоријски део (страна - 19; поглавља - 1; слика – 1) Студије случаја (страна - 125; поглавља - 3; слика - 34) Закључак (страна - 5; поглавља - 1; слика - /) Технички део (страна - 11; поглавља - 3; слика - /)</p> <p>Главни истраживачки део дисертације се састоји од 5 поглавља приказаних на укупно 149 страница, са 35 илустрација и 2 графикана у оквиру текста. Списак литературе садржи 196 јединица. Укупан број фуснота у раду је 150.</p> <p>Садржај дисертације:</p> <p>1. УВОД</p> <p>1.1 Образложење проблема и предмета истраживања 1.2 Преглед и анализа досадашњих истраживања 1.3 Циљеви и задаци истраживања 1.4 Систем постављених хипотеза 1.5 Примењене научне методе 1.6 Генерална структура докторске дисертације</p> <p>2. МОДЕРНИЗАЦИЈСКИ МЕТАКОД</p> <p>2.1 Модернизација и теорија друштвеног убрзања 2.2 Теоријске основе за конституисање модернизацијског метакода 2.3 Принцип истовремености</p>

- 2.4 Принцип недовршености
- 2.5 Примена модернизацијског метакода у оквирима југословенског модернизма

3. НОВКАБЕЛ – ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈА КАОУСЛОВ МОДЕРНИЗАЦИЈЕ

- 3.1 Формирање индустријских зона
- 3.2 Новкабел у просторним трансформацијама Новог Сада
- 3.3 Новкабел ЕРА – рађање нове индустрије
- 3.4 Кула која је променила све
- 3.5 Критика функционалног зонирања града
- 3.6 Транзициони епилог
- 3.7 Нова ера

4. БУЛЕВАР – ПРОСТОР НОВЕ ДРУШТВЕНЕ КЛАСЕ

- 4.1 Париз – Беч – Нови Сад
- 4.2 Нови Сад је град новог века
- 4.3 Реализација идеје о новосадским булеварима
- 4.4 Насељавање нове друштвене класе
- 4.5 Креирање урбанитета модерног града
- 4.6 Замор модернизације
- 4.7 Успостављање друштвених односа – други чин

5. МИШЕЛУК – НЕДОВРШЕНИ ПРОЈЕКАТ МОДЕРНЕ

- 5.1 Мишелук је идеја Модерне
- 5.2 Стамбена криза
- 5.3 Архитектура дејствује на стандард
- 5.4 Проблеми стамбених насеља
- 5.5 Питање хуманог простора у самоуправној Југославији
- 5.6 Месне заједнице – сусрет простора и идеологије
- 5.7 Конкурс за Мишелук
- 5.8 Партиципација као средство хуманизације простора
- 5.9 Мишелук између идеја и реалности постмодерне
- 5.10 Из стамбене кризе 20. века у стамбену инфлацију 21. века

6. ЗАКЉУЧАК

- 6.1 Приказ резултата истраживања
- 6.2 Примена резултата и правац даљих истраживања

БИБЛИОГРАФИЈА

ПОПИС И ИЗВОРИ ИЛУСТРАЦИЈА

БИОГРАФИЈА АУТОРА

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У докторској дисертацији кандидата Слободана Јовића под насловом *Функције простора модернизма у трансформацији савременог града* могуће је издвојити 5 општих целина: **уводни део, теоријски део истраживања, студије случаја, закључни део и технички део.**

У првом, **општем делу**, насловну страну рада прате прописани обрасци кључне документацијске информације на српском и енглеском језику, апстракт на српском и енглеском језику, заједно са издвојеним кључним речима, предговор у виду захвалнице аутора, списак скраћеница коришћених у тексту и садржај дисертације.

У склопу **уводног поглавља** образложени су предмет истраживања, циљеви и задаци, и формулисане полазне хипотезе. Предмет истраживања, у ширем смислу, представља анализа историјског тока модернизацијског процеса међуратног и послератног периода 20. века и његове рефлексије на урбани простор Новог Сада. Кандидат поставља тезу да дубинским истраживањем кључних простора насталим у процесу модернизације, као и разумевањем свих механизма који су га обликовали, можемо препознати потенцијал ових простора да активно учествују у трансформацији савременог града.

С тим у вези кандидат је формулисао и примарни циљ овог истраживања који подразумева дефинисање концептуалног модела истраживања модернистичког простора израженог кроз заједничку раван која дефинише процесе, елементе и механизме који формирају модерни простор, као и његов будући модернизацијски потенцијал – сажет у појам *модернизацијски метакод*.

Резултати овако постављеног циља истраживања теже ка редефинисању вредносних критеријума за разумевање наслеђа југословенског модернизма и њихову функцију у савременом контексту.

Кандидат је у уводном делу изнео и одговарајући приказ досадашњих истраживања везаних за тему ове дисертације. Претходна истраживања из области дисертације груписана су у неколико целина које се крећу од општих теорија ка специфичним истраживањима конкретних простора: 1) претходна теоријска истраживања филозофског дискурса Модерне, теорије друштвеног убрзања и архитектонских типологија; 2) претходна истраживања тема из области југословенског модернизма; 3) претходна истраживања урбане историје Новог Сада; 4) претходна истраживања везана за конкретне модернистичке просторе у Новом Саду, који се анализирају у овом раду. У складу са оваквом структуром кандидат је приказао претходна истраживања која се тичу теоријског разматрања модернистичке архитектуре аутора као што су Кенет Фремpton, Сигфрид Гидион, Чарлс Џенкс, Рејнер Банам, Леонардо Беневоло. Кандидат посебно истиче филозофски дискурс Модерне у раду Јиргена Хабермаса, позивајући се на његову тезу о њеној недовршености. Појам модернизације у овом раду повезан је са теоријом друштвеног убрзања (акцелеризмом), стога кандидат приказује преглед аутора чији радови обрађују ову тему. Између осталих кандидат наводи ауторе као што су Георг Зимел, Џејмс Глејк, Ник Срничек, Алекс Вилијамс и Пол Вирилио, с посебним акцентом на рад Хартмута Розе, на чију теоријску поставку се овај рад ослања. Након овога, кандидат истиче радове који се баве теоријом архитектонских типологија, аутора као што су Диран, Катрмер де Кинси, Алдо Роси, Николас Певснер, Ернст Нојферт, а посебно за овај рад важна гледишта Ентонија Видлера, Кристофера Лија и Питера Карла. За део рада који се бави студијама случаја у Новом Саду, кандидат се позива на претходна истраживања домаћих аутора као што су Љилана Благојевић, Владимир Кулић и Мароје Мрдуљаш, затим, Дака Поповић, Љубинко Пушић, Донка Станчић и Владимир Митровић, као и радове савремених истраживача модернистичког наслеђа Новог Сада, са којима кандидат непосредно сарађује и објављује своје радове. Сва наведена претходна истраживања и извори на које се кандидат позива представљају одговарајућу базу за ово истраживање.

Након овог дела, кандидат дефинише главне и помоћне хипотезе овог рада. Главном хипотезом рада се тврди да је кроз ретроактивно читање процеса просторне модернизације града и дубинског разумевања механизма модернизацијског процеса могуће дефинисати континуитет модернизацијског потенцијала модернистичког простора и његову функцију у трансформацијама савременог града. Поред ове основне хипотезе, кандидат је поставио и неколико помоћних хипотеза у овом раду:

- три предложена просторна случаја Новог Сада могу послужити као основа за дефинисање модела истраживања модернистичког простора. Овим моделом креира се заједничка равна знања о општим процесима, елементима и механизмима који формирају модерни простор, али и препознаје његов потенцијал континуитета модернизацијског деловања – обједињених у појам *модернизацијски метакод*.
- Анализирани архитектонски и урбанистички простори настали су у процесу модернизације и у себи кондензују вредносни сет овог процеса.
- Ове просторе дефинишу *принцип истовремености* у различитим модернизацијским циклусима, чиме се указује на континуитет њиховог модернизацијског потенцијала, као и *принцип недовршености*, који представља потенцијал за надградњу и реконцептуализацију у оквирима савременог друштва. Овако успостављеним сетом критеријума који дефинишу модернизацијски потенцијал модернистичког наслеђа прави се отклон од конвенционалног приступа градитељском наслеђу, које представља пасивни елемент грађене средине. На овај начин, простори модернизма се посматрају као активни учесници новог модернизацијског циклуса.
- Успостављање механизма за истраживање модернизацијских карактеристика модернистичког простора и дефинисање модернизацијског метакода могуће је показати на просторним трансформацијама Новог Сада у 20. веку, јер су ове трансформације директна последица модернизацијског процеса.
- Модернизацијски метакод указује на типски модернизацијски потенцијал простора модернизма.

Проширивањем предложеног механизма истраживања на друге урбане средине модернизацијски метакод може бити основни елемент за дефинисање *просторног типа модернизације*.

Приказ метода коришћених у истраживању такође чини део уводног поглавља. У раду се користе основне методе као што су анализа и синтеза, као и опште научне методе од којих су најзаступљеније аналитичко-дедуктивна, хипотетички-дедуктивна и историјско-компаративна метода. Кандидат се користи и специфичним методама, као што је херменеутичка метода, а у појединим сегментима и дескриптивном анализом статистичких података.

Друго поглавље представља теоријски оквир у којем кандидат дефинише појам модернизацијски метакод. На почетку, кандидат креира везу између модернизације и теорије друштвеног убрзања и формира теоријску основу за дефинисање критеријума на основу којих ће се истраживати постојање модернизацијског метакода у предложеним студијама случаја. Три основна критеријума према којима се дефинише модернизацијски потенцијал модернистичког простора су:

1) Модернистички простор је резултат процеса свеобухватне друштвене и технолошке модернизације; 2) принцип истовремености простора модернизма у различитим модернизацијским циклусима подразумева релевантност у актуелном тренутку, као простор који у себи сажима просторно-временске вредности модернизацијског процеса у којем је креиран; 3) принцип недовршености представља потенцијал модернистичког простора да се надграђује, реинтерпретира и изнова успоставља у новим модернизацијским циклусима, не одступајући од основних начела модерности. Идеју о модернизацијском метакоду, као универзалном елементу модернистичког наслеђа, кандидат гради на теоријским истраживањима архитектонских типологија. Нарочито се фокусира на истраживања која су усмерена на проширивање значења архитектонских типологија у односу на класичне теоријске поставке. Ово поглавље се завршава освртом на могућност да се постављени критеријуми за истраживање модернизацијских вредности простора примене у оквирима југословенског просторног и друштвеног контекста.

У следећа три поглавља кандидат проверава постављене претпоставке истраживања кроз три студије случаја модернистичких простора у Новом Саду. Структура ових поглавља заснива се на 1) анализи модернизацијског процеса који је пресудно утицао на креирање анализираног простора, 2) трансформацији ових простора кроз време и 3) дефинисање њихових модернизацијских потенцијала у савременом тренутку.

У првом од ова три поглавља, кандидат анализира процес индустријализације Новог Сада, кроз случај фабрике Новкабел. Истраживањем случаја Новкабел сагледана су два значајна модернизацијска процеса: просторна трансформација града концентрацијом градске индустрије кроз модернистички концепт зонирања и трансформација самог типа индустрије.

Наредно поглавље бави се просторима друштвених промена, успостављајући везу између просторних трансформација и промена доминантних друштвених класа. Ово се, пре свега, односи на успостављање система булевара као просторних полигона за репрезентацију нове друштвене класе и просторе који дефинишу модерни урбанитет града. Фокус истраживања је Булевар 23. октобра, који се истражује као простор за становање нове доминантне друштвене групе и јавних простора и објеката који дефинишу њен урбани карактер.

Последње од ова три поглавља фокусира се на тему становања, која је представљена кроз пројекат насеља Мишелук. Важна компонента овог пројекта било је његово идеолошко одређење на платформи југословенског самоуправљања, утемељеног на хуманистичком карактеру простора за живот. Иако овај пројекат никад није реализован, он представља адекватну платформу за проучавање животног простора модернизма, његових вредности и нереализованог потенцијала.

Кандидат је у све три студије случаја приказао модернизацијске процесе који су довели до формирања ових простора, историјски ток њихове трансформације и извео закључке који упућују на модернизацијски потенцијал ових простора у савременом тренутку.

Завршно поглавље представља закључак овог рада у којем се разматра тачност постављених

хипотеза, примена резултата овог рада и правац даљих истраживања.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Jović, S, Konstantinović, D, Peško, I. 2022. „Urbanisation as a tool for economic growth – Novi Sad the developmental city.“ *Advances in Civil and Architectural Engineering* 13 (25): 1-13 **(M24)**

Константиновић, Д, **Јовић, С.** „Нови Сад модерни град: истраживање, вредновање и курирање неапсорбоване модернизације града“. *Зборник Музеја примењене уметности*, No. 17, стр. 23-33, 2021, YU ISSN 0522-8328 **(M51)**

Jović, S. 2023. „Industrija koja je oblikovala grad“. U D. Konstantinović & M. Zeković (ur.), *Novi Sad – moderni grad* (str. 100-114). Novi Sad: Fakultet tehničkih nauka u Novom Sadu & BAZA — Platforma za prostorne prakse. **(M42)**

Konstantinović, D, **Jović, S**, Momirov, M, Bede, A. *Spens: mera grada*. Društvo arhitekata Novog Sada & Baza - Platforma za prostorne prakse, Novi Sad, 2022, ISBN 978-86-81662-05-2 **(M42)**

Konstantinović, D, **Jović, S**, Size matters: problems and potentials of bigness of public socialist buildings, In: Three Decades of Post-socialist Transition, Darmstadt: TU Darmstadt, 2019, pp. 180-189, urn:nbn:de:tuda-prints-92220 **(M33)**

Konstantinović, D, **Jović, S.** “Metacode of Modernism: Novi Sad the Modern City”. In Post-socialist Transformation of the City, Conference Proceedings. Ana Pajvančić-Cizelj (ed.). Novi Sad: Faculty of Philosophy, 2020, pp. 67-82, 2020, ISBN 978-86-6065-550-1 **(M33)**

Jović, S, Konstantinović, D, Zeković, M, Momirov, M, Žugić, V, Stojković, D : “Modernizacija u šest priča” prikazan na izložbi „Novi Sad - moderni grad“, 12.02.2022-26.02.2022, Sportski i poslovni centar “Vojvodina” objavljeno u dvojezičnom katalogu izložbe, recenzija: Dr Nebojša Čamprag, selekциони odbor Huan Bonila Olmos (arhitekta, Meksiko), Svetlana Perović (arhitekta, Crna Gora), Vasilija Abramović (arhitekta, Ujedinjeno Kraljevstvo), Andrej Strehovec (arhitekta, Slovenija), Aleksandar Bede (arhitekta, Srbija) i Marina Rajšić (vizuelna umetnica, Hrvatska); ISBN 978-86-80729-03-9, Izdavač: Baza - Platforma za prostorne prakse, Novi Sad **(CYA 1.5)**

Konstantinović, D, Dadić, A, **Jović, S, Kesić, S**: “Novkabel ERA” prikazan na izložbi „Novi Sad - moderni grad“, 12.02.2022-26.02.2022, Sportski i poslovni centar “Vojvodina” objavljeno u dvojezičnom katalogu izložbe, recenzija: Dr Nebojša Čamprag, selekциони odbor Huan Bonila Olmos (arhitekta, Meksiko), Svetlana Perović (arhitekta, Crna Gora), Vasilija Abramović (arhitekta, Ujedinjeno Kraljevstvo), Andrej Strehovec (arhitekta, Slovenija), Aleksandar Bede (arhitekta, Srbija) i Marina Rajšić (vizuelna umetnica, Hrvatska); ISBN 978-86-80729-03-9, Izdavač: Baza - Platforma za prostorne prakse, Novi Sad **(CYA 1.5)**

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

У докторској дисертацији кандидата Слободана Јовића представљено је неколико вредних

закључака које доприносе научном разумевању модернистичког наслеђа и модернизацијског процеса града.

Ово се нарочито односи на питање модернизације урбане матрице Новог Сада. Кандидат се у анализи три просторна студија случаја фокусира на истраживање модернизацијског процеса и друштвених околности које су имале пресудан утицај за њихово формирање и обликовање, али и њихову просторну трансформацију кроз различите друштвене контексте током 20. века. На тај начин кандидат истиче модернизацијске вредности ових простора проширујући перцепцију њиховог значаја у односу на њихове формалне карактеристике. Приказане модернизацијске вредности ових простора и њихов потенцијал у савременом контексту, кандидат обједињује кроз појам модернизацијски метакод, којим се систематизује ово истраживање и отвара могућност његове примене у другим истраживањима модернистичког наслеђа.

Тако је на случају фабрике Новкабел, кандидат приказао процес формирања индустријских зона као директну последицу функционалног зонирања града, једног од основних принципа Атинске повеље. Такође, приказана трансформација је била предуслов за индустријализацију града, која се не би могла извршити у том обиму услед непланске и неповољне раштрканости индустријских постројења у граду. Овај процес подразумевао је и модернизацију инфраструктуре и комплетну реконфигурацију железничког чвора, након чега је ослобођен простор за интензивну урбанизацију града. Кандидат закључује да су индустријским зонама креирани велики простори унутар урбане матрице, који услед промењених технолошких одлика индустрије још једном омогућавају просторни потенцијал за нови урбани развој.

Наредни анализирани случај је Булевар 23. октобра, који је можда и најизраженији резултат модернизацијског процеса. Кандидат сагледава овај простор као облик нове модерности чије успостављање није могуће остварити без супротстављања традиционалној бази града. Иако је чин формирања Булевара у основи модернизација саобраћајне и комуналне инфраструктуре, кандидат износи податке који указују да је он и простор друштвене трансформације у којој се успоставља власт нове друштвене класе у граду, а чије појављивање је директно повезано с процесом индустријализације и урбанизације Новог Сада. Ова нова друштвена класа се на Булевару репрезентује како својим животним простором, тако и симболима модерног урбанитета. На крају поглавља се закључује да иако је успостављен чином деструкције, Булевар као линеаран потез доприноси интеграцији урбане агломерације Новог Сада. С друге стране, услед промена друштвених околности током прошлог века, Булевар је формиран као хетерогени урбани низ, који и даље поседује потенцијал да се на њему успостави нови урбани идентитет града.

Истраживањем никад реализованог насеља на Мишелуку, кандидат приказује везу између планова за овај простор из 30-их година прошлог века и процеса планирања новог насеља на Мишелуку са краја 80-их године. Ова веза се успоставља кроз континуитет хуманистичке идеје модерног покрета. Кандидат образлаже тезу да је ова идеја у одређеној мери била скрајнута у процесу модернизације, под доминантним утицајем економских и бирократских фактора над реалним потребама друштва, што је видљиво и у критици модернистичког планирања 70-их и 80-их година 20. века. У наставку поглавља се приказују подаци који указују на још радикалнију ситуацију у прве две деценије овог века и потпуно раздвајање процеса урбанизације и изградње стамбеног простора, а самим тим и потпуни губитак хуманистичког карактера простора за становање. У складу са тим, кандидат указује на потребу повратка идеји о хуманом простору, која је у суштини пројеката за Мишелук, а која је актуелна подједнако и 1937, 1979. и 2023. године.

Ово истраживање показало је актуелност ових простора модернизма у савременом тренутку, нарочито јер је недовршеност и неапсорбовање модернизацијског процеса у друштву довело до губитка или умањења неких од његових основних вредносних достигнућа. Стога, кандидат прилаже довољно доказа за тврдњу да препознате модернизацијске потенцијале модернистичког простора можемо инструментализовати у новом модернизацијском циклусу, успостављајући изнова хуманистичке и еманципаторске вредности ових простора, али и града у целини.

Ово је нарочито значајно за урбану матрицу Новог Сада која је у највећем делу формирана у модернистичкој модернизацији, за шта је кандидат дао довољно доказа у овом истраживању. Иако су интензитет и обим модернизацијског процеса и његов просторни резултат видљиви и голим

оком атрибут модерног града и даље не доминира у колективној свести друштва. Зато се у овом раду закључује да је овакав механизам истраживања модернистичких простора и препознавање њихових модернизацијских потенцијала представља потенцијално средство којим се може променити оваква околност. За кандидата ово не значи негирање традиционалних симбола идентитета града, већ повезивање свих карика у ланцу развоја урбане структуре Новог Сада. Овај механизам подразумева анализу и ретроактивно читање свих вредносних карактеристика модернистичког простора, проширујући његов потенцијал да га друштво препозна, прихвати и са њим идентификује.

Иако се овим истраживањем не дефинише просторни тип модернизације, кандидат је представио теоријски и практични допринос у проширивању разумевања архитектонског типа. Ово се пре свега односи на могућност да се креира типологија која ће одговарати специфичном просторном контексту, а који ће и даље имати универзалну функцију типологије да структурално дефинише грађени простор и на тај начин омогући систематско деловање архитектонске дисциплине кроз рекомпоновање и реинвентирање типа. С обзиром да ово истраживање нуди методолошки образац по којем је могуће доћи до успостављања просторног типа модернизације, даља примена резултата овог истраживања могућа је и у контексту Новог Сада, али и у другим срединама, јер је јасно да Нови Сад не представља изузетак у модернизацији урбаног простора овог региона.

Резултати и закључци овог истраживања своју примену у будућности могу наћи на неколико начина. Кандидат закључује да модел по којем су анализирана три простора у овом раду могу послужити као модел за анализу других модернистичких простора у Новом Саду. Како би се проширило знање о вредностима и потенцијалима модернистичког простора, а што би допринело позитивнијој друштвеној перцепцији овог значајног елемента наше урбане средине и самим тим би се створила квалитетнија основа за будући развој. Такође, с обзиром на могућност да се оваква врста истраживања примени на друге просторе у региону, настале у истим или сличним модернизацијским процесима и друштвено-политичком контексту, закључци овог рада могу допринети квалитетнијој и јачој вредносној идентификацији модернистичког наслеђа на овим просторима. У закључку истраживања, аутор истиче да обједињавањем архитектонског корпуса модернизма у Југославији и истицање њених модернизацијских вредности, можемо превазићи проблем његове негативне друштвене перцепције.

Ипак, можда најзначајнију вредност овог истраживања представља потенцијал његове примене у урбанистичкој пракси Новог Сада. На основу изнешених података, кандидат тврди да недостатак нових идеја за урбани развој града, као и неразумевање процеса који су формирали урбану структуру утиче на све негативнију перцепцију урбанистичког планирања како Новог Сада, тако и других наших градова.

Сви приказани резултати указују да је ово истраживање актуелно и релевантно, а да се механизам дубинског истраживања које омогућава креирање нових наратива модернистичких простора, може употребити у сврху постизања друштвеног консензуса око потребе хуманог развоја урбане средине у даншњем времену.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Након детаљне и свеобухватне анализе, Комисија је начин приказа и тумачење резултата истраживања спроведеног у оквиру докторске дисертације кандидата Слободана Јовића под насловом *Функције простора модернизма у трансформацији савременог града*, оценила позитивно, а саму дисертацију као веома квалитетну.

Додатно, рад је проверен у софтверу за детекцију плагијаризма (iThenticate), у Библиотеци ФТН-а, о чему је Комисија извештена путем електронске поште. На основу ове провере, нису пронађени докази о плагијаризму.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Након детаљне анализе, Комисија је истраживање спроведено у оквиру докторске дисертације Слободана Јовића под насловом *Функције простора модернизма у трансформацији савременог града* оценила као изванредно квалитетно, а сам рад као веома значајан допринос разумевању модернистичког наслеђа и модернизацијског процеса урбане средине.

Комисија за оцену докторске дисертације је донела следеће закључке:

1. Дисертација садржи све битне елементе неопходне за позитивну оцену дисертације.

2. Дисертација представља оригинални допринос науци по неколико аспеката:

- Модел истраживања у овом раду доприноси бољем разумевању модернизацијског процеса урбане средине Новог Сада, али посредно и процесима у другим срединама које су се трансформисале по сличним, или истим модернистичким принципима.
- Фокусирањем на модернизацијске вредности модернистичког наслеђа омогућава се потпуније разумевање ових простора, њихових карактеристика и потенцијала њихове инструментализације у савременим урбаним трансформацијама. На тај начин, креира се нови оквир заштите, интерпретације и употребе градитељског наслеђа 20.века.
- Дефинисањем појма модернизацијски метакод који представља заједничку раван модернистичких простора у којем се може препознати континуитет модернизацијског потенцијала, отвара могућност проширења разумевања архитектонске типологије и успостављање специфичне типологије која би објединила модернистичко наслеђе овог друштвеног и културног простора.
- Изнесени подаци, коришћена архивска грађа у анализи три студије случаја имају конкретан допринос у разумевању ових модернистичких простора у Новом Саду. Самим тим се указује на вредности модернистичких простора које је потребно очувати или поново успоставити.

3. Комисија није уочила недостатке који могу битније да утичу на резултате истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу наведеног, комисија предлаже да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана.

Нови Сад, 15.05.2023. године.

1. _____
др Миљана Зековић, редовни професор,
председник Комисије

2. _____
др Соња Пејић, ванредни професор,
члан Комисије

3. _____
Александру Вуја, ванредни професор,
члан Комисије

4. _____
др Драгана Константиновић, ванредни професор,
члан Комисије, Ментор 1

5. _____
др Игор Пешко, ванредни професор,
члан Комисије, Ментор 2

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.